

01.07.2026

Czytanie neuroróżnorodności. Spektrum autyzmu między doświadczeniem a literaturą. Spotkanie z Katarzyną Mikke i Jagodą Wielkiewicz

Gośćciniami siódmego odcinka serii "Niepełnosprawność i zaangażowanie" są Katarzyna Mikke i Jagoda Wielkiewicz – doktorantki, które zajmują się reprezentacją spektrum autyzmu w literaturze dla dzieci i dorosłych.

Jak literatura opowiada o spektrum autyzmu? Czy doświadczenie osób autystycznych można oddać za pomocą tradycyjnych narzędzi narracyjnych? Jakie stereotypy i uproszczenia pojawiają się w literackich przedstawieniach neuroróżnorodności?

W pierwszej części rozmowy zastanawiamy się nad miejscem autyzmu w literaturze współczesnej. Rozmawiamy o reprezentacjach osób autystycznych, o relacji między diagnozą a tożsamością, a także o tym, jak zmienia się język opisu neuroróżnorodności. Przyglądamy się zarówno tekstom literackim, jak i badaniom z obszaru humanistyki zaangażowanej, pytając o to, kto właściwie opowiada o doświadczeniu autyzmu i jakie konsekwencje mają te narracje dla społecznego rozumienia neuroróżnorodności.

Dyskutujemy o literaturze, a poprzez nią o budowaniu (aktualnej) wiedzy, rozwijaniu empatii oraz wzmacnianiu społecznej widzialności osób w spektrum autyzmu.

Druga część rozmowy jest dostępna jako *Oddać głos. Literatura, samorzeczność i neuroróżnorodność. Spotkanie z Katarzyną Mikke i Jagodą Wielkiewicz*.

Katarzyna Mikke – absolwentka filologii polskiej na Uniwersytecie Warszawskim. Jej praca magisterska, obroniona w 2023 roku, poświęcona była sposobom ujmowania spektrum autyzmu w wybranych utworach dla dzieci i młodzieży. Obecnie jest na studiach doktoranckich na Uniwersytecie Warszawskim.

Jagoda Wielkiewicz – w 2022 roku ukończyła filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim i obroniła pracę magisterską analizującą pisarstwo autobiograficzne Temple Grandin oraz Doroty Kotas. Obecnie przygotowuje rozprawę doktorską na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, poświęconą roli języka medycznego w prozie

autystycznych pisarek XXI wieku.

Rozmowę przeprowadziła **Ewa Pakalska** – bibliografka w Instytucie Badań Literackich PAN i w projekcie „Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata”. Naukowo zajmuje się problematyką niepełnosprawności w literaturze dziecięco-młodzieżowej.

W rozmowie wspomniano następujące osoby, instytucje, dzieła, prace naukowe:

- Elle McNicoll, „Iskry w mojej głowie”
- seria powieści Rafała Kosika „Amelia i Kuba”
- Temple Grandin i Margaret M. Scariano, „Byłam dzieckiem autystycznym”
- Dorota Kotas, „Cukry”
- Ewa Furgał i Fundacja „Dziewczyny w Spektrum”
- A. Conan Doyle, „Przygody Sherlocka Holmesa”
- Jules Verne, „W 80 dni dookoła świata”
- seria powieści o Harrym Potterze autorstwa J.K. Rowling
- Lucy Maud Montgomery, „Ania z Zielonego Wzgórza”
- Jane Austen, „Duma i uprzedzenie”
- Grunia Suchariowa (1891–1981)
- John Donvan i Caren Zucker, „Według innego klucza. Opowieść o autyzmie”
- Leo Kanner (1894–1981)
- Bruno Bettelheim (1903–1990)
- M. Remi Yergeau, „Authoring Autism: On Rhetoric and Neurological Queerness”
- Julia Miele Rodas, „Autistic Disturbances: Theorizing Autism Poetics from the DSM to Robinson Crusoe”
- Tracie Sydney Smith (Sydney Smith Special Education Advocates)
- Ido Kedar, „Ido w Krainie Autyzmu”
- Amanda Bugs, „In My Language”, dostęp online: <https://www.youtube.com/watch?v=JnyIM1hI2jc>

Seria podcastu „Spotkania Biuletynu”, zatytułowana „Polonistyka zaangażowana”, realizowana jest

w ramach projektu „Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata”. Dofinansowano ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa II” (numer projektu: NdS-II/SP/0264/2024/01).

Strona projektu: <https://biuletynpolonistyczny.pl/pl/projects/polonistyka-wobec-wyzwan-wspolczesnego-swiata,1851/details>

Intro i outro

Muzyka: Piotr Lakwaj, czyta: Aldona Brycka-Jaskierska
Producent: Torba reportera i podcastera

Identyfikacja wizualna: Klaudia Węgrzyn

Zachęcamy do zadawania pytań i dzielenia się przemyśleniami na temat naszego podcastu: biuletyn.polonistyczny@ibl.waw.pl.

Media społecznościowe "Biuletynu Polonistycznego":

<https://www.facebook.com/BiuletynPolonistyczny/>

https://twitter.com/B_Polonistyczny

<https://www.youtube.com/@biuletynpolonistyczny8801/>

<https://www.instagram.com/biuletyn.polonistyczny/>

<https://biuletynpolonistyczny.pl/>

biuletyn.polonistyczny@ibl.waw.pl

#BiuletynPolonistyczny #Geopolonistyka #PolishStudies

#Polonistyka zaangażowana

Linki:

- <https://www.spreaker.com/episode/czytanie-neuroroznorodnosci-spektrum-autyzmu-miedzy-doswiadczeniem-a-literatura-spotkanie-z-katarzyna-mikke-i-jagoda-wielkiewicz--72423553>
- <https://youtu.be/0SwpEnh5ggQ?si=0mQJ3QJWRg-5E1GN>
- <https://open.spotify.com/episode/1NZkGdhEPPnL3UvPRN1kCr>

Słowa kluczowe: literatura dla dzieci i młodzieży, Nauka dla Społeczeństwa, autyzm, neuroodmienność, studia o niepełnosprawności, spektrum autyzmu, neuroroznorodność, podcast, Polonistyka zaangażowana

Rozmówca: Ewa Pakalska

Rozmówca: Katarzyna Mikke

Rozmówca: Jagoda Wielkiewicz